

MAJANDUSTEATED

Weekly Bulletin of the Institute of Economic Research

KONJUNKTUURINSTITUUDI VALJAANNE

ILMUB KORD NÄDALAS

TOIMETUS JA TALITUS

TALLINN, Toomkooli 13, tel. 468-24

Tellimishind aastas Kr. 5.—

ühes kuukirjaga „Konjunktuur“ Kr. 12.—

Üksik number 15 senti

KONJUNKTUURINSTITUUDI DIREKTOR

J. VASTUTAV TOIMETAJA

A. PULLERITS

TOIMETAJA A. TOOMS

Majandussektsooni juhataja J. Janusson

Sektsooni nõukogu esimees A. Meerits

Põllumajandussektsooni juhataja J. Kurkus

Sektsooni nõukogu esimees Prof. P. Köpp

Riigimajanduse osa toimetaja A. Keller

Nr. 22

Tallinn, 3. juunil 1936

II aastakäik

SISU:

Lhk.

POLLUMAJANDUS	
Mais oder õlleodrana	422
TÖÖSTUS JA KAUBANDUS	
Suurtööstustoodangu koguväärtus 1935 a.	426
Lühimuudised	428
RAHANDUS	
Pangad aprillis	429
HINNAD	
Tähtsamad hinnad ja noteeringud	431
Põllumajandussaaduste hinnad (joonis)	432
Valuutahinnad	432
POLLUMAJANDUSSAADUSTE TURUD	
Põllumajandussaaduste väljavedu	432
Võiturg	430
Peekoniturg	433
Tapaloomade- ja lihaturg	433
Kanamunaturg	434
Piimaturg	434
Teraviljaturg	434
Linaturg	435
Kartuliturg	435
Kalaturg	435
VALISMAA MAJANDUSTEATMEID	
Undiseid Läti majanduspoliitika ja seadusand- luse alalt	436
INFORMATSIOONI OSA	
Eesti Panga nädalaaruanne	437
VALISMINISTEERIUMI VALISKAUBANDUSE OSAKONNA TEATED	
Leedu majandus	438
P.-Am. Ühendriikide karjakasvatuse seisund	439
Kalahinnad Berliinis	439
Aknaklaasitööstuse töstmise kavatsusi Soomes	440
Kalahinnad Helsingis	440
Soome-P.-Am. Ühendriikide kaubandusleping	440
Põllutööliste püüdus Rootsis	440
Kalahinnad Stokholmis	440

CONTENTS:

Page

AGRICULTURE	
Use of Estonian Barley for Beer Production	422
INDUSTRY AND TRADE	
Production of Large-scale Industries in 1935	426
Sundry Information	428
FINANCES	
Banking in April	429
PRICES	
Prices and Quotations	431
Prices of Agricultural Products (Chart)	432
Exchange Rates	432
AGRICULTURAL MARKETS	
Export of Agricultural Products	432
Butter Market	430
Bacon Market	433
Cattle and Meat Market	433
Egg Market	434
Milk Market	434
Grain Market	434
Flax Market	435
Potato Market	435
Fish Market	435
FOREIGN COUNTRIES	
Economic Policy and Laws in Latvia	436
INFORMATION PART	
Eesti Pank (Bank of Estonia) — Weekly Return	437
FOREIGN TRADE DEPARTMENT INFORMATION	
Economic Conditions in Lithuania	438
Cattle Rearing in U. S. A.	439
Fish Prices in Berlin	439
Proposal for Raising Custom Duty on Window- glass in Finland	440
Fish Prices in Helsinki	440
Finnish-U. S. A. Trade Agreement	440
Shortage of Agricultural Workes in Sweden	440
Fish Prices in Stockholm	440

Tr. K. Kruusimägi
Eesti Pank
Reemontöö

PÖLLUMAJANDUS

MEIE ODER ÕLLEODRANA.

USE OF ESTONIAN BARLEY FOR BEER PRODUCTION.

M. PILL.

Kasvutingimused olid 1935. a. erakordselt halvad, mai ja ka teised kasvukuud üldiselt jahedad. Mai oli seejuures ka sademetevaene, juuni aga taimekasvuks kaunis soodus. Juuni lõpul algasid suured sajud ja kestsid sügiseni. Juunis, juulis ja augustis sadas kokku 1935. a. üle kahe korra vihma enam kui eelmisel aastal. Neljal kasvukuul — mais, juunis, juulis ja augustis — oli kokku keskmine õhutemperatuur 1935. a. ainult 13,7 C, eelmisel aastal oli see märksa kõrgem.

Halvad kasvutingimused ei jätnud mõjustamata odrakasvu, -saaki ega väärtust. Ka rootsi kärbes tegi laastavat tööd. Nii saadi 1935. a. Eestis 107 tuh. tn. otra eelmise aasta 115 tuh. tn. vastu, kogusaagi vähenemine 8 tuh. tn. võrra, peamiselt Põhja-Eesti arvel.

Odrasaagi väärtust hindas esmakordselt Jõgeva sordikasvandus 1931. a. 1930. a. saagi alusel, mil kasvutingimused olid soodsad. Koguti põllumeestelt ja katseasutiselt odraproove õlleodranäituseks ning hinnati neid samade juhtnööride järgi nagu Rootsis õlleodranäitusil. Mitu aastat vahepeal jäi õlleodranäitus pidamata. 1935. a. avanes selleks taas võimalus. Viimase aasta saaki hinnati samuti nagu 1930. a., ainult ekstrakti ehk virde asemel määritleti ainult tänklike-% ning proovet ka kesta-%. Muu hindamine toimus eelmise näituse eeskujul. Esimesel näitusel oli hindamisel 73 proovi. 1935. a. näitusel — 62 proovi, neist oli põllumeeste kahetahulise odra proove 1930. a. saagist 14 ja 1935. a. 25 proovi.

Vaatame nüüd nende viimaste proovide hindamise andmete alusel, kuidas on 1935. a. oder õlleodrana. Seda nimelt kahetahulise odra proovide järgi, sest ainult kahetahulist loetakse meil välismaa eeskujul õlleodrakts.

1935. a. saagi kvaliteet.
Quality of 1935 Crop.

Suurem osa meie odratoodangust kulub söödaks, väiksem söögiks ja võrdlemisi väike osa linnaseiks piiritus- ja õlletööstuses. Sööda-, söögi- ja linnaste otra-

dele piiritustööstuse jaoks esitatakse osalt teissuguseid nõudeid kui õlleodrale. Viimane peab olema valguvaene ja tärkliirikas, sööda-, söögi- ja piiritustööstuse oder aga valgurikas. Kui õlleodras on tärklist palju, on ka virde väljaand suur. Liigne proteiini (valgu) sisaldus on õlleodras kahjulik, sest ta soodustab mitmesuguste mikroorganismide sngimist, takistab käärimist, rikub õlle, mis avaldub halvas säilimises ja maitstes.

Meie õlletöösturid näeksid, et nende poolt vastuvõetav õlleoder sisaldaks proteiini (kuivaines) 9,5—11% ja ekstrakti (virde) väljaand oleks 77—80%.

Toorproteiini sisalduse poolest vastas 1930. a. oder küll õlletehaste nõudmisile, 1935. a. odral on aga proteiinisaldus üle normi (tab. 1). 1930. a. sisaldas õlleoder keskmiselt 10,9% üldproteiini, 1935. a. aga keskmiselt 12%, mis on koguni 1% enam, kui soovitud. Õlleoder peaks olema hästi tärkliirikas, et virde väljaand oleks suur. Lisanud tärkliisprotsendile arvu 14,7, saab umbkaudse virde väljaanni protsendi. Nii talitanud saame ka 1935. a. odral virde väljaanni protsendi (tab. 1. B). Võrrelnud seda 1930. a. odraekstrakti väljaanni keskmise protsendiga, näeme, et 1935. a. oli odral virde väljaand märksa väiksem kui 1930. a. Vahe on 3% 1935. a. odra kahjuks.

Toorproteiin ja ekstrakt.

1		Raw Protein and Extract.				
Sordid — Grain Sorts		Provideav Number of Experiments	1930		1935	
A. TOORPROTEIINI KUIVAI- NES % — % of raw protein in dry matter:			Provideav Number of Experiments	1930	Provideav Number of Experiments	1935
Danubia	1	9,9	9	12,1		
Jõgeva	1	10,8	8	11,5		
Kuld	4	11,4	11	12,3		
Kõikide proovide keskmine — Average of all experiments		14	10,9	25	12,0	
B. EKSTRAKTI % — % of extract.		Provideav Number of Experiments	1930		1935	
Danubia			Provideav Number of Experiments	1930	Provideav Number of Experiments	1935
Danubia	1	78,8	8	78,8		
Jõgeva 453	1	77,5	8	78,1		
Kuld	4	76,9	11	78,2		
Kõikide proovide keskmine		14	77,0	25	78,6	

Ölleodralt nõutakse, nagu seemneodraltki, suurt idanemisenergiat ja kõrget idanevusprotsenti. On tarvilik, et võimalikult kõik terad idaneksid ja et see toimuks korraga. Terad peaksid ajama ühel ajal juurekesed välja ja idu leheosad peaksid korraga arenema teatava pikkuseni. Ükski tera ei tohi jõuda arenemises teistist ette ega jääda maha. Võrrelnud (tab. 2. A) 1930. a. ja 1935. a. otra näeme, et kõigi proovide keskmise järgi oli 1935. a. odral idanevusenergia 88%, 1930. a. aga 96%, seega vahe 8% 1935. a. odra kahjuks. Öletöösturite poolt nõutud 92% idanevusenergiaga odrast oli 1930. a. oder parem. 1935. a. oma aga jäi madalamaks 4% võrra.

Idanevusenergia ja idanevus.

2 Germination Energy and Germination.

Sordid — Grain Sorts	1930	1935
A. IDANEVUSENERGIA 5. PÄEVAL % — % of germination energy on 5th day:		
Danubia	98,1	74,1
Jõgeva 453	99,0	91,0
Kuld	95,8	89,6
Kõikide proovide keskmine — Average of all experiments		
	96,1	88,0
B. IDANEVUS % — % of germination:		
Danubia	96,3	89,2
Jõgeva 453	99,1	93,9
Kuld	96,7	92,1
Kõikide proovide keskmine		
	96,8	92,4

Vastuvõetaval ölleodralt soovivad öletöösturid näha 98—99%-st idanevust. Tegelikult oli idanevusprotsent 1930. a. odral kõigi proovide keskmiselt 97%, s. o. 1% vähem kui nõutud, 1935. a. tab. 2. B) vaid 92%, seega 6% nõutust vähem. Madala idanemisenergia ja protsendi põhjusiks olid, eriti 1935. a., halvad ilmastikuolud. Osa teri kasvas täis alaliste sadude käes juba põllul. Kasvanud teri oli 1935. a. odras üle 1% (tab. 3 C), 1930. a. ainult 0,06%.

Vigastatud teri esines 1935. a. odras (tab. 3 B) ainult 0,19%, 1930. a. aga 0,88%. Vigastatud terad on ölleodras halvad seepärast, et nad vettivad enam, ei idane teistega ühtlaselt ja hallituvad kergesti.

Puhtuse poolest on 1935. a. oder võrdne 1930. a. odraga (vt. tab. 3 A). Mõlemal aastal oli odra puhtusprotsent üle 98, s. o. ligi 2 protsenti oli odral hulgas teiste teraviljade ja umbrohuseemneid, liiva, prügi jne.

3 Puhtuse, vigastatud ja kasvanud terade %.

Per Cent of Pure, Damaged and Germinated Grain.

Sordid — Grain Sorts	1930	1935
A. PUHTUSE % — % of purity:		
Danubia	99,7	99,1
Jõgeva 453	99,8	98,5
Kuld	98,3	98,0
Kõikide proovide keskmine — Average of all experiments		
	98,3	98,4
B. VIGASTATUD TERADE % — % of damaged grain:		
Danubia	0,18	0,06
Jõgeva 453	0,18	0,28
Kuld	0,89	0,19
Kõikide proovide keskmine		
	0,88	0,19
C. KASVANUD TERADE % — % of germinated grain:		
Danubia	—	0,41
Jõgeva 453	—	0,92
Kuld	0,11	1,55
Kõikide proovide keskmine		
	0,06	1,05

Ühtlusprotsent, mida määritletakse sellekohaste sõelade abil, näitab, kuidas vilja on sorditud. 1930. a. oli odral ühtlus (tab. 4 A) üle 89%, 1935. a. vaid 81,4%. Viimasel aastal on ühtlusprotsent 7,5% võrra madalam, seega kasvas vili viimasel aastal ebaühtlasem kui 1930. a. ja teda sorditi halvemini, mida näeme teraaluuste hulgast, millised tulid odrast välja sõelumisel (tab. 4 B). Kõigi proovide keskmiselt oli 1930. a. odras aluseid ainult 1,8%, 1935. a. aga 4,5%, s. o. ligi 3% enam kui 1930. a.

Tera ühtluse ja aluste %.

4 Per Cent of Sameness and Lightness of Grain.

Sordid — Grain Sorts:	1930	1935
A. ÜHTLUSE % — % of sameness:		
Danubia	89,7	72,9
Jõgeva 453	91,6	80,5
Kuld	90,5	81,6
Kõikide proovide keskmine — Average of all experiments		
	89,1	81,4
B. ALUSED % — % of light grain:		
Danubia	0,9	5,8
Jõgeva 453	0,6	4,5
Kuld	1,8	5,1
Kõikide proovide keskmine		
	1,8	4,5

Läinud aastal odra, nagu teistegi viljade, kõhnemat ja kergemat terakasvu näitavad 1935. a. odra 1000 tera ja mahu kaalud. 1000-tera-kaal oli 1935. a. odral kõigil hindamisil proovide keskmise järgi 40,2 gr (tab. 5 A), 1930. a. aga 43,9 gr, s. o. läinud aastal 3,7 gr kergem.

1000-tera- ja hollandi-kaalud.

5 Weight of 1000 Grains and Dutch Weight.

Sordid: — Sorts:	1930	1935
A. 1000-TERA-KAAL GR — Weight per 1000 grain:		
Danubia	40,4	38,9
Jõgeva 453	45,7	41,2
Kuld	44,8	38,5
Kõikide proovide keskmine — Average of all experiments	43,9	40,2
B. HOLLANDI-KAAL — Dutch weight:		
Danubia	113,5	108,0
Jõgeva 453	115,0	106,5
Kuld	114,5	110,0
Kõikide proovide keskmine	114,5	109,0

Hollandi-kaal oli 1935. a. odral sortide järgi kergem 4—8 n. (tab. 5 B) kui 1930. a. Kõigi proovide keskmise järgi oli läinud aasta odra hollandi-kaal 109 n., 1930. a. omal aga 114,4, vahe 5,5 n. 1935. a. kahjuks.

Mahukaalul õlleodra juures ei ole suurt tähtsust, aga kui ta on väga madal, näitab ta, et vilja on kõlune, tuumavaene, vähese virde väljaanniga ja õlleodraaks kahjulik. Õlletehased nõuavad 116—118 n. otra. Läinud aasta odra hollandi-kaal kõikus sortide järgi ainult 106 n. ja 110 n. vahel, seega 8—10 n. kergem, kui soovitud.

Lõhna ja värvi poolest jätsid soovida mitmed proovid. Alatiste sadude, halva kokkupaneku ja säilitamise juures kannatas tara loomulik värvus ja lõhn. Ka keskmine niiskuse-% oli 1935. a. odral 1% võrra suurem kui 1930. a.

Kuigi õlletehaste esindajad olid rahul ka teisel õlleodranäitusel 1935. a. proovidega, jätsid need ometi palju soovida, mis avaldus eriti selles, et ainult viis esinenud proovidest arvati auhinnavääriliseks, sealhulgas esimese auhinna väärliseks ainult kaks.

Õlletehased soovisid saada õlleodraaks otra, mis sisaldanuks üldproteiini kuivaines 9,5%, said aga 1935. a. saagist keskmiselt 12%. Nad soovisid 77—80%-se ekstrakti väljaanniga otra, said aga 73—74%, idanemisenergia peaks olema 92%, oli aga 88—91%. Nõuetud idanevusprotsent peab olema 98—99, oli aga 89—94. Kasvanud teri oli 0,5—1,5%. Hea ühtlusega odraaks loetakse otra, kus ühtlusprotsent on 80—90, oli aga 73—82%. 1000-tera-kaal peaks olema vastuvõetaval odral

43,45 gr, oli aga 39—41 gr ning heal õlleodral soovitakse näha hollandi-kaalu 116—118 n., oli aga 107—110 naela.

Muidugi oli hindamiseloitud sortide hulgas proove, mis vastasid kõigile nõudeile. Siin on toodud enamlevinud kahetahuseist sortidest näitusel esinenud proovide keskmised andmed kõrvuti hea õlleodra kohta ülesseatud nõudeiga.

Puuduste kõrvaldamine	Õlleodra väärtus oleneb palju odrakasvatatajast, milliseid kasvuolusid ta loob, millist odrasorti kasvatab.
<i>Removal of Deficiencies.</i>	

Esimese õlleodra-näituse järele selgunud puuduste, millised on odral õlletehastes, kõrvaldamiseks asus Jõgeva sordikasvandus 1931. a. korraldama meie suuremate õlletehaste toetusel mitmesuguseid odrakasvatuskatseid, millede ülesandeks oli selgitada, kuidas kasvatada paremat õlleotra. Korraldati õlleodra väetuskatseid, eriti selgitati lämmastiku mõju väetises õlleodra väärtusele, alustati odraküllvi- ja -koristamisaja katseid. Alustati ka uus seeria võrdluskatseid uuemate ja paremate odrasortidega, kusjuures esimene seeria, mis algas 1923. a., lõpetati 1930. a.

Lämmastikväetise mõju selgitamise katse kestis 1931—34. a., algul kolme, hiljem ühe sordiga. Kokku 10 katset. Selle katse tulemused on lühidalt:

tarvilise määra vosvor- ja kaaliväetuse juures on iga suurem puhtlämmastikunorm, mis oli 8—10 kg ha kohta, tera- ja põhusaaki odral küll tõstnud järjest, kuid seejuures langeb väärtus nii terasaagil kui ka õlleodral. Kui 10 katse keskmiselt 8—10 kg puhtlämmastikunorm tõstis lämmastikkude lapi terasaaki 2278 kg-lt 2557 kg-ni, 16—20 kg puhtlämmastikunorm 2700 kg-ni ja suurim, 24—30 kg norm, 2344 kg-ni ha-lt, tõstis seejuures ka odrasaagis proteiini üld-% lämmastikväetusega lapi saak 11,2%-lt 12,2%-le, mis ületab tunduvalt lubatud üldproteiniisalduse normi õlleodras. Et tõsta odral ha-saaki, võiks anda tarvilise kaali- ja vosvorväetuse juures suurema kahjuta õlleodrale, kui muld ei sisalda palju lämmastikku ja sort seisukindel, ha kohta 8—10 kg puhtlämmastikku, mis norm tõstab saaki, on tasuvaim, ei pikenda vihmasel suvel kasvuaega, ei lamanda

vilja ega vähenda heade kasvutingimuste juures teraväärtust õlleodrana.

Külviaja katse kestis 1931—35. a. Külviaegu oli peale esimese aasta, igal aastal viis. Esimene külv tehti varakevadel. Iga järgmine külv järgnes esimesele 7 päeva järele. Kuupäevade järgi langesid esimesed külvipäevad 4.—16. V vahele, viiendal aga 1.—8. juuni vahele. Viie katseaasta keskmisist selgub, et Jõgeva mulla- ja teisis Jõgeva kasvutingimuses osutub paremaks külviajaks esimene, s. o. varaseim külv, mil oder andis suuremat tera- ja põhusaaki. Hilisemal külvidel langes järjest terasaak varasema külvi 3094 kg-lt 1837 kg-ni viiendal külviajal. Saagi väärtus langes õlleodra seisukohalt järjest. Nii tõusis proteiini üld-% — esimesel külvil 11%, viimasel 12%. Tähtsussaldus langes 60,0%-lt 58,0%-le, tera ühtlus langes, näiteks, 1935. a. 72%-lt 7%-le, aluste kogus tõusis 1935. a. 8%-lt 50%-le, 1000-tera-kaal langes viie aasta keskmiselt 43,9 gr-lt — 39,1 gr-ni ja hollandi-kaal järjekindlalt 111,8 n.-lt 104 naelale.

Nii tuleb külvata oder, eriti kahetahune, vara, et saada suuremat saaki, mistõttu saak saab õlleodrana märksa parema väärtusega kui hiljemkülvatu.

Koristamisaja katse kestis Jõgeva sordikasvanduses ka viis aastat, 1931—1935. a. Esimene kord lõigati või koristati oder iga aasta piima- ja kollase küpsuse vahepealses eas. Teine koristamisae järgnes 5—7 pæ-

va järele, kolmas teisele samuti ja nii ka neljas kolmandale.

Katse keskmisist selgub, et õlleodra kasvatajal põllumehel tuleks koristada otra ja panna kokku peale vahaküpsuse möödumist, umbes täisküpsuse ajal, mil tagavarade kogumine terasse on lõppenud täiesti ja tera on kuivanud enam, sest sel ajal on:

terasaak suurim,
teraihtlus kaunis hea,
1000-tera- ning mahukaal raskeimad,
tera on jahune, üldiselt ka tähtsimeks ja valguvaesem,
tera on idanemisküps ja idanemisenergia ning -protsendid kõrged.

Palju oleneb ka sordist. Jõgeva Sordikasvandusel lõppes 1935. a. teine seeria odrasortide võrdluskatseid, mis kestsid 5 aastat. Teraanni poolest on paremad taani ning rootsi ja neist arendatud mele sordid. Esimesele kohale tulevad Taani Abedikatsejaama sordid, nagu abedi opal, abedi kenta, abedi binderist aretatud jõgeva 453 ja svalöfi võit.

Jõgeva Sordikasvanduse viie aasta keskmise järgi andis abedi opal jõgeva 453-st ha-lt 68 kg suuremat terasaaki. Opal andis keskm. ha-lt teri 3192 kg, jõgeva 453 — 3128 kg.

Meil enamlevinud sortidest — ackermanni danubiast, svalöfi kuldodrast ja jõgeva 453 — on Jõgeva Sordikasvanduses viimase seitsme

Meil enamlevinud sortide, saagi ja väärtuse hindamise andmed Jõgevalt.

6 Yield and Quality of Grain Sorts Used most in Estonia According to Data Supplied by Jõgeva.									
	1929	1930	1931	1932	1933	1934	1935	Keskmine.	
TERASAAK HA-LT KG — Grain yield per ha in kg.									
Ackermanni Danubia	2 786	2 894	3 355	3 486	3 155	2 706	2 659	3 005	
Jõgeva 453	2 663	2 972	3 298	3 469	3 496	2 676	2 763	3 040	
Svalöfi kuld	2 674	2 788	3 152	3 593	3 776	2 471	2 387	2 964	
1000-TERA-KAAL GR — Weight per 1000 grain:									
Ackermanni Danubia	39,1	42,0	42,2	39,5	45,0	42,1	39,3	41,3	
Jõgeva 453	44,4	44,8	45,5	44,9	50,1	43,8	39,6	44,7	
Svalöfi kuld	41,2	41,9	42,0	42,0	46,4	39,1	41,0	41,9	
HOLLANDI-KAAL — Dutch weight:									
Ackermanni Danubia	120,0	120,0	119,0	119,0	117,0	117,0	107,0	117,0	
Jõgeva 453	115,0	118,0	114,0	110,0	114,0	112,0	105,0	112,6	
Svalöfi kuld	119,0	120,0	119,0	117,0	116,0	113,0	109,0	116,1	
PROTEIINI % — % of protein:									
Ackermanni Danubia	10,1	10,7	10,3	10,5	12,5	11,7	12,4	11,2	
Jõgeva 453	9,2	10,3	10,9	10,1	13,1	11,3	11,1	10,9	
Svalöfi kuld	9,7	10,3	10,9	9,8	13,3	11,4	11,6	11,1	

aasta jooksul korraldatud võrdluskatse järgi suurema ha-saagi andmed jõgeva 453-le, andes danubiast ainult 35 kg-st ja kuldodrast 76 kg-st enamsaaki (tab. 6). Neist sortidest on jõgeva 453 raskeima 1000-tera-kaaluga, pi-sut madalama proteiini sisaldusega ja väikseima mahukaaluga. Ackermanni danu-bial on hollandikaal suurim. Tema puudu-seks õlleodrana loetakse ta hilist idanemis-küpsust, mispärast teda kasvuaasta sügis-kuul ei saa kasutada õlleodraks. Kuldoder on üldtuntud sort, mida mõned õlletehased eelistavad. Viimasel õlleodranäitusel said sortidest auhindu: jõgeva 453 — esimese ja kolmanda, kuldoder teise ning kolmanda.

Esimene auhind langes jõgeva 492, mida pea-le Putkaste seemnekasvanduse mujal ei pal-jundata.

Peale kohase sordivaliku, otstarbeka väe-tuse ja õige külvi- ning ikoristamisaja saab õlleodrakasvatataja põllumees tõsta ka veel teisiti otra väärtuse poolest, enne, kui ta pakub selle õlletehaseile. Peksu juures saab ta vältida või vähendada peksuvigu. Korrali-ku kokkupanekul, õigel ajal ja ettevaatlikult kuivatamisel ning hoolikal säilitamisel jääb idanevusenergia ja idanevus rikkumata. Vil-ja hästi puhastamise ja sortimisega saab tõsta puhtuse ja ühtluse % ning vähendada aluste kogust.

TOOSTUS JA KAUBANDUS

SUURTÖÖSTUSTOODANGU KOGUVÄÄRTUS 1935. A.

PRODUCTION OF LARGE SCALE INDUSTRIES IN 1935.

Suurtööstuse tegevuse rahalise tulemuse kohta 1935. a. püüame anda ligikaudse eel-kalkulatsiooni, lähtudes 1934. a. vastavaist arvudest ning tehtud töötundide arvu võrdlu-sest 1934. ja 1935. a. *). Kahe kõrvutiseisva aasta kohta on tõenäoline võrdlemisi suur proportsionaalsus tehtud töötundide arvu ja toodangu vahel, kui hindades ei ole suure-maid kõikumisi. Hinnad andsid nimetatud kahel aastal kõikumisi ainult väiksemas ula-tuses ning ei võiks mõjutada seega nimeta-misväärt arvutuse tulemusi.

Elatismaksumuse ja suurmüügihindade in-deksi käik 1934/35. (1913=100):

	1935	1934
Elatismaksumus	88	87
Suurmüügihindade üldindeks	84	85
Sellest: toittained	76	78
tööstussaadused	88	88

Vajalise arvutuse teeme tööstuse üksikute pearühmade kaupa, et tabada võimalikult ka tööstuse üksikute osade ebaühtlasest aren-gust tingitud mõjutamist otsitavaile kogu-arvudele.

Tabelist nähtub, et toodang ja ma-

*). Täielikud andmed suurtööstustoodangu ja tarvita-tud materjalide koguväärtuse kohta praegu veel puudn-vad, kuna suurel osal ettevõtteist on aastaaruanded koos-tamisel.

terjalide tarvitus suurenes tun-duvalt 1935. a. võrreldes eelmise aastaga. Valmistatud kaupade väärtus, millele on arvatud juurde ka klientide ma-terjalide töötlemise ja parandustööde eest saadud töötasu, ulatus 116,5 milj. kr-le 103,7 milj. kr. vastu eelmisel a., tõus seega 12,8 milj. kr. ehk 12,5%. Materjale tarvitati 55,1 milj. kr. 49,0 milj. kr. vastu eelmisel a.; tõus materjalide tarvituse osas 6,1 milj. kr. ehk samuti 12,5%. Valmistatud kaupade kogu-väärtus ulatus senini maksimaalselt 120 milj. kr-le 1928. a. Kuigi vaatuseloleva 1935. a. arv (116,5 milj. kr.) on sellest veidi väiksem, tuleb lugeda 1935. a. toodangut sisuliselt 1928. a. omast suuremaks, arvestades vahe-peal olnud hindade langust. Toodangu neto-väärtuse (valmistatud kaupade ja tarvitatud materjalide koguväärtuse vahe) kohta näi-tab eelkalkulatsioon võrreldes seniste a. rek-ordkõrgust — 61,4 milj. kr. (eelmisel a. 59,6 milj. kr.). Suurtööstuse netotoodang jõudis tõusta ümmarguselt kahekordseks võrreldes 1922. a., mil ta võrdus 29,8 milj. kr-ga. Netotoodangu kasv 1922—1935. a. oli tingitud osalt soodsast hindade liikumi-sest; möödunud kriisiaastal oli nimelt tun-duv langus tarvitata-vate toormaterjalide hin-dades, millega võrreldes valmiskaupade hin-

Tehtud töötundide arv ja toodang 1935. a. (eelkalkulatsioon).

Number of Hours Worked and Production in 1935. (Estimates).

	Tööliste töötundide arv. (1000)		Toodang ja tarvitatud materjalide väärtus 1935. a. (eelkalkulatsioon tehtud töötundide ja 1934. a. arvude põhjal) — Value of Production and Materials used in 1935. (Estimates Based on Number of Working Hours and Production in 1934.)		
	1935	1934	Valmistatud kaupade väärt. Value of Goods produced	Tarvitatud materjalide väärtus. Value of Materials Used	Netotoodang Net Value of Production
			1000 kr. — In 1000 Kr.		
I Murrud ja kaevandused — Mines and quarries	4 800	4 938	3 000	360	2 640
II Mineraalide töötlemine — Mineralworking indust.	3 010	2 490	4 229	1 648	2 581
III Metallitööstus — Engineering industry	5 840	4 333	8 975	4 074	4 901
IV Keemiatööstus — Chemical industry	2 560	2 102	9 237	3 145	6 092
V Nahatööstus — Leather industry	976	698	4 427	3 129	1 293
VI Tekstiilitööstus — Textile industry	20 268	18 312	35 847	17 983	17 864
VII Puutööstus — Woodworking industry	7 539	8 597	8 849	4 947	3 902
VIII Paberitööstus — Paper industry	4 465	4 223	14 716	7 935	6 781
IX Poligraafia-tööstus — Polygraphic industry	2 338	2 082	2 898	909	1 979
X Toit- ja maitseain. ts. — Food and stimulants indust.	3 870	3 306	16 975	8 151	8 824
XI Kehakatte- ja pudukaup. ts. — Clothing a. dry-goods	2 286	1 857	3 455	2 059	1 396
XII Elektri- ja gaasijaamad — Electric a. gas stations	1 134	1 060	3 873	781	3 142
Üldse — Total	59 086	53 988	116 471	55 071	61 400

mad langesid väiksemal määral. Netotoodangu kahe viimase a. võrdlusest nähtub suuremat või väiksemat juurdekasvu enamiku tööstusrühmade juures. Tekstiilitööstuse rühma netotoodang tõusis 16,1 milj. kr-lt 1934. a. 17,9 milj. kr-le 1935. a. Tegevus suurenes siseturu suurenenud tarvituse tagajärjel mitmes tekstiilitööstusharus, esijoones kunstsiidriidekudumisvabrikuis ja villavabrikuis. Metallitööstuses tõusis netotoodang 3,6 milj. kr-lt 1934. a. 4,9 milj. kr-le 1935. a., milles peegelduvad samuti siseturu avardunud ainelised võimalused. Keemiatööstuse netotoodang tõusis 5,0 milj. kr-lt 6,1 milj. kr-le; siin olid intensiivses tegevuses siseturgu varustavad ettevõtted kummitööstuse, puudestilleerimise ja selle saaduste töötlemise ning muul aladel, samuti ka ekspordiks töötav kunstsarvetööstus. Toit- ja maitseainete rühmas suurenes netotoodang 7,5 milj. kr-lt 8,8 milj. kr-le. Peamiselt kasvas šokolaadi ja kompvektivabrikute tegevus, väiksemal määral ka tegevus tubaka- ja pärmitehastes. Veidi vähenes õlevabrikute toodang. Tunduvalt suurenes veel elektri- ja gaasijaamade mineraalide töötlemise ning poligraafia-tööstuse rühma toodang. Märkatavalt vähenes toodang puutööstuse rühmas võrreldes eelmise aastaga. Eelkalkulatsiooni

järgi langes netotoodang 4,5 milj. kr-lt 3,9 milj. kr-le 1934. a. Vähenemine toimus saeveskite tegevuse kokkutõmbumise tagajärjel, mida ei suutnud katta tegevuse suurenemine vineeritööstuses. Puutööstuse rühma netotoodangu arvu vaatlusoleval a. võrreldes senisega ei saa lugeda siiski madalaks.

Suurtööstustoodangu koguväärtus 1927—35. a. *) (milj. kr.).

Total Value of Production of Large Scale Industries 1927—35. (in Mill. Kr.)

	Valmistatud kaupade väärtus. Value of goods Produced.	Tarvitatud materjalide väärtus. Value of Materials Used.	Neto toodang. Net Value of Production 1+2+3-4
1935	116	55	61
1934	104	49	55
1933	85	38	47
1932	81	33	43
1931	96	47	49
1930	118	60	58
1929	119	67	62
1928	120	67	53
1927	103	55	45

Tööstussaaduste väljavedu oli 1935. a., kui arvata ühes ka saetud metsamaterjalide väljavedu, peagu eelmise a. kõrgusel. Suur-

*) Alltoodud arvud käsitlevad kogu suurtööstust ca 95%/-ses osas. Arvestamata jääb peamiselt raudteetehaste tegevus. Ka töötunnid toodud tabelis on näidatud sellele vastavalt.

tööstustoodangu tõus 1935. a. ümmarguselt 13 milj. kr. võrra (brutotoodang) langeb seega täiesti suurenenud tootmise arvele siseturul. Tööstuse tegevus siseturuvaramustamise suunas näitab kasvutendentsi. Eraldanud suurtööstustoodangu arvudest väliskaubanduse andmete järgi väljaveetud osa, saame ligikaudse pildi suurtööstuse siseturutoodangu liikumise kohta viimaseil a.

Kuna toodangu- ja väliskaubanduse andmed ei ole koostatud ühtlaste põhimõtete järgi, ei ole eelmises tabelis toodud arvude vahe (A—B) täpsaks mõõduks toodangu siseturu-

le läinud osa suurusele. Selle arvude rea vabal võib teha vaid järeldusi arvude liikumise kohta toodud aastail.

	1935	1934	1933	1932	1928/29
Valmistatud kaupade väärtus suurtööstuses (A) — Value of goods produced in large scale industry . . .	116	104	85	81	120
Tähtsamate tööstussaaduste väljavedu väliskaubanduse kokkuvõtete järgi (B) Exports of principal industrial products according to foreign trade returns	30	37	21	18	57
Vahe — Difference (A—B)	80	67	64	63	63

LÜHIUUDISEID. — SUNDRY INFORMATION.

Majandusministeeriumi Tööstusosakond andis loa:

• R. Metskon d'ile, Tallinnas, Koidula 15 pappkarbitööstuse sisseseadmiseks ja seal töötamiseks. Ettevõttes leiab tööd kuni 12 töölist. Jõuandjais elektrimootorid kogujõuga 5 h. j. Valmistatakse mitmesuguseid karpe ja pakkimisvahendeid.

• N. Hirschfeldt'ile, Tallinnas, Suur-Tartu m. 60 kergemetallide (alumiinium-) tööstuse sisseseadmiseks ja seal töötamiseks. Ettevõttes leiab tööd 8 töölist. Jõuandjais 4 h. j. elektrimootorid. Valmistatakse lusikaid ja muid väikesi esemeid kergeist metallidest.

• A/S. A Le Coq'le, Tartus, Tähtvere 56—62 asuvas õlletehases ümberehituse teostamiseks ja sisseseadmiseks limonaadi- ja mineraalvetetehas, kus leiaks tööd 12 töölist ning aastatoodang oleks 600 000 pudelit alkoholit jookke.

• Ch. Fröhling'ile, Pärnus, Kalda 6 tärpentiinõlletehase sisseseadmiseks. Ettevõttes leiab tööd 4 töölist. Jõuandjais 100 h. j. aurumasin. Valmistatakse kändudest ja saepurust tärpentiinõli, kuna jäänused pressitakse küttebrikettideks.

• Sukatööstusele A/S. „Cotton”, Tallinnas, Põhja pst. 7 asuvas sukatööstu-

ses töötamiseks. Ettevõttes leiab tööd 65 töölist. Jõuandjais elektrimootorid kogujõuga 20 h. j. Valmistatakse sukki ja sokke igasuguseist lõngadest.

• Sara Brenner'ile, Pärnus, Tallinna m. 9 kudumistöökoha sisseseadmiseks. Ettevõttes leiab tööd 8 töölist. Jõuandjais elektrimootor. Kootakse puuvilla-, kunsti- ja villast riiet käsitelgedel.

• N. Goldstein'ile, Tallinnas, Vilmsi 53 sooletööstuse sisseseadmiseks ja seal töötamiseks. Ettevõttes leiab tööd 32 töölist. Jõuandjais elektrimootorid kogujõuga 5 h. j. Puhastatakse sooli ja põisi vorstitööstuse tarbeks peamiselt ekspordiks.

• Majandusminister lubas M. Sakariasele, Tartus, osta ja vedada sisse Sakast 2 sukakudumis- ja 3 pitsimasinat koguväärtuses 9800 kr. Masinad on määratud oleva seadise täiendamiseks ja moderniseerimiseks.

• Soomes ilmuvaid ajalehti ja ajakirju on võimalik lasta saata Helsingist või Turust Tallinnalennuteel. Selle kiirema saatmise eest kuuluv lisamaks on 2.75 SMK kuus tellitava kuukogukaalu iga kg või selle osa pealt.

Lennuteel saatmise eest kuuluv lisamaks tuleb tasuda ette lehe tellimisel.

RAHANDUS

PANGAD APRILLIS. — BANKING IN APRIL.

Aasta esimene kolmandik on tavaliselt pankade hoiuste ja laenude kasvu ajastu, kusjuures liikumine on enamasti intensiivsem laenudel kolmel esimesel kuul ja hoiustel viimasel kuul. Käesolev aasta kujunes lahkuminevaks eelmisist seepoolest, et kasvu alal laenude ülekaal vähenes märksa aasta esimesel veerandil võrreldes 1934/35. a. ja et laenude paisumine osutus ulatuslikumaks hoiuste vastavast liikumisest ka aprillis. Ühtlasi osutus laenude ja hoiuste kasv k. a. möödunud kuul (I—IV) tunduvalt suuremaks kui 1934/35. a. samal ajal. Nimelt andis juurdekasv hoiuste alal 1936. a. 5017 tuh. kr., 1935. a. 2491 tuh. kr. ja 1934. a. 4205 tuh. kr. ning laenude alal (arvestamata garantiisid) 1936. a. 6518 tuh. kr., 1935. a. 4346 tuh. kr. ja 1934. a. 4653 tuh. kr. Sellise arengu peapõhjuseks märgime tööstusliku ja ärilise tegevuse laienemise kõrval viimasel ajal hoogsamaks muutunud ettevõtete, eriti tööstuslike, ajakohastamist, seadiste uuendamist ja täiendamist, ehitustegevuse elavnemist jne., mille kaudu tõmmati majanduslikku ringkäiku lisaressurse.

Hoiused kasvasid möödunud aprillis 1467 tuh. kr. Kasv toimus peaosas erapankade (+ 1226 tuh. kr.) ja jooksvate arvete (+ 939 tuh. kr.) alal. Tähelepanuväärselt suurenesid veel kto-krt-arvete kred.-saldod (+ 309 tuh. kr.). Selle nähtuse peapõhjuseks oli klientide poolt välisteele saadetud metsamaterjalisaadetiste arvele võtmine. Pankadevahelised hoiused suurenesid pisut aprillis (+ 79 tuh. kr.) ja selle võrra osutus netohoiuste kasv väiksemaks brutokasvust era- ja ühispankadel. Era- ja tähtsamate ühispankade, Riigihoiukassa ning Eesti Panga hoiused moodustasid kokku aprilli lõpul 86 309 tuh. kr. (ilma valitsuse ja pankade jooksvate arveteta Eesti Pangas ning muude pankadevaheliste hoiusteta) 85 175 tuh. kr. vastu märtsis. Kasvu näitasid era- ja ühispangad (+ 1388 tuh. kr.) ning koondumist Riigihoiukassa (—67 tuh. kr.) ja Eesti Panga summa (—187 tuh. kr.). Rediskont ja võlaarved vähenesid era- (1012 tuh. kr.) ja suurenesid ühispankadel (+671 tuh. kr.) ning üldtulemusena koonduisid nimetatud arved 341 tuh. kr. (korresp. — 421 tuh. kr., rediskont ja võla-

Pankade arvetesels (1000 kr.) — Composite Statement of Accounts of Banks (in 1000 kr.).

	30. aprill 1936	31. märts 1936	30. aprill 1935	Muutus — Change	
				aprill 1936	1. V. 35 — 30. IV. 36
ERAPANGAD — PRIVATE BANKS:					
Hoiusummad — Deposits	45 729	44 503	38 188	+ 1 226	+ 7 546
Korresp. (pass.) — Balances with correspond. (credit)	11 140	11 773	11 461	— 633	— 321
Võlaarv. ja rediskont — Loans & rediscounts	10 855	10 734	10 778	— 379	— 423
Laenud — Loans	58 925	57 222	55 504	+ 1 103	+ 2 321
Korresp. (akt.) — Balances with corresp. (debit)	3 723	3 944	2 008	— 221	+ 1 717
Garantiid — Guarantees	9 953	9 365	7 015	+ 618	+ 2 985
Väärtpaberid — Securities	5 223	5 231	2 202	— 5	+ 3 024
Kassareserv — Cash reserves	4 085	4 758	4 842	— 671	— 757
TÄHTS. ÜHISPANGAD — PRINCIP. CO-OPER. BANKS:					
Hoiusummad — Deposits	33 736	33 545	29 238	+ 241	+ 4 548
Korresp. (pass.) — Balances with corresp. (credit)	874	662	654	+ 212	+ 220
Võlaarv. ja redisk. — Loans & rediscounts	3 079	2 620	2 361	+ 459	+ 718
Laenud — Loans	29 910	29 436	25 209	+ 474	+ 4 701
Korresp. (akt.) — Balances with correspond. (debit)	896	792	758	+ 104	+ 138
Garantiid — Guarantees	932	1 048	710	+ 118	+ 222
Väärtpaberid — Securities	3 121	3 093	1 936	+ 28	+ 1 185
Kassareserv — Cash reserves	5 950	5 689	5 600	+ 261	+ 350
KOKKU — TOTAL:					
Hoiusummad — Deposits	79 515	78 048	67 421	+ 1 467	+ 12 094
Korresp. (pass.) — Balances with corresp. (credit)	12 014	12 435	12 115	— 421	— 101
Võlaarv. ja redisk. — Loans & rediscounts	13 434	13 354	13 189	+ 80	+ 295
Laenud — Loans	88 235	86 658	80 713	+ 1 577	+ 7 522
Korresp. (akt.) — Balances with correspond. (debit)	4 619	4 736	2 764	+ 117	+ 1 855
Garantiid — Guarantees	10 915	10 413	7 725	+ 502	+ 3 190
Väärtpaberid — Securities	8 347	8 324	4 188	+ 23	+ 4 209
Kassareserv — Cash reserves	10 635	10 445	10 442	— 410	— 407

arved +80 tuh. kr.). LISARESSURSSSE jäi seega pankade kasustada 1126 tuh. kr., mis koos teatud kassatagavara osaga leidsid rakendust laenukena. Uusi laene anti aprillis 1577 tuh. kr., sellest 1103 tuh. kr. era- ja 474 tuh. kr. ühispankade poolt. Ühes garantiidega, mis suurenesid tunduvalt erapankadel, ulatus lisakrediitide summa 2079 tuh. kr. Krediidist osasaanud majandusaladest nimetame tööstust (põlevkivi-, metalli- jne), kes kasustas seda osalt käivekapitalina ja osalt tehaste ja nende seadiste laiendamiseks ning täiendamiseks, ning kaubandust ja nimelt vastavate sise- ja välistehingute (karjasaaduste eksport jne) läbiviimiseks jne. Kassareserv vähenes üldse (410 tuh. kr.) ja erapankadel (671 tuh. kr.) ning suurenes ühispankadel (+261 tuh. kr.). Ühispangad ei saanud veel kasustada täiel määral k. a. I. II kehtimahakanud kassatagavara määruse soodustusi, kuna põhirajaj on vastav muudatus viimata läbi. See asjaolu põhjustaski kassatagavara täiendamist ühispankade poolt.

Võrreldes möödunud aasta samaaegsega osutusid era- ja ühispankadel suuremaks hoiused 12 094 tuh. kr., laenud 7 522

tuh. kr. ja ühes garantiidega 10 712 tuh. kr. ning väärtpaberid 4 209 tuh. kr.

Eesti Panga arveteseis muutus võrdlemise vähe möödunud aprillis. Suurimaks muutuseks oli laenude vähenemine 22,2 milj. kr. märtsis, 21,5 milj. kr. aprillis, mis toimus teiste arvel, kuna sisevekslite summa püsis ligikaudu endisena (10,9 milj. kr.). Jooksvad kohustused ulatusid 69,1 milj. kr., olles vähenenud kuu jooksul üldse 0,1 milj. kr. ja jooksvate arvete osas 0,3 milj. kr. ning suurenenud liikvelolevate pangatähtede osas 0,2 milj. kr. Jooksvaist arveist kasvasid valitsuse (+0,3 milj. kr.) ja koondusid pankade (0,4 milj. kr.) ning teised (0,2 milj. kr.) arved. Jooksvate arvete vähenemine põhjustas teatud määral laenude vähenemist, kuna esimesilt tagasitõmmatud summad kasustati nagu märtsiski osalt viimaste katteks. Kattevara (+13 tuh. kr.) ja selle % jooksvaist kohustusist (30. IV — 52,9%, 31. III — 52,8%) tõusid pisut. 1. V 25 — 30. IV 36 kerkisid jooksvad kohustused 10,1 milj. kr. ja nimelt jooksvad arved 6,8 milj. kr. ning pangatähed liikvel 3,3 milj. kr. Nimetatud summa kasustati peaosas välisvara ostuks (4,3 milj. kr.) ja laenude andmiseks (3,6 milj. kr.).

PÕLLUMAJANDUSSAADUSTE TURUD

VÖITURG. — BUTTER MARKET.

Vöiturul jätkus möödunud nädalal hindade paranemine. Nii noteeriti eesti vöihinnaks Manchesteris 99—101 š cwt eelmise nädala 97—99 š vastu. Ka Saksast saadav vöihind kõvenes 6 sendi võrra kg-lt. Hindade kõvenemise tõttu noteeriti meie eksportvöihinnaks 127 s. kg eelmise nädala 122 sendi vastu.

Vabariigi Valitsuse otsusel määrati meie I-sordi eksportvöi kindlustatud hinnaks Kr. 1.30 kg alates 1. VI s. a. kuni järgneva korralduseni. Hinna kindlustamisega taotleb Valitsus nii mitmeidki shte meie karjamaajanduse arendamisel ja seisundi kindlustamisel. Viimasega seltsib vöihinna taseme tõstmine välisturgudel, s. o. turgude korrapärase varustamise küsimused.

*

Teatavasti püütakse meil juba mitu aastat saavutada vöitootmises vöimalikult suurt ühtlust üksikuil kuil, et vöimaldada välisturgude korrapäraselt varustamist. Ühtlust turgude varustamiseks on vaja selleks, et „harjutada“ välismaisi tarvitajaid meie vöiga ja saavutada seeläbi paremaid hindu. Vöitootmine ja seetöttu ka eksport on meil suvekuil suur ja langeb tunduvalt talvel. Ergutus kõrgemaks vöitoodangu tootmiseks teostatakse meil valitsuse poolt, kindlustatud hind on määratud talvel kõrgemaks ja suvel madalamaks.

Nende määrade mõju uurimisel vöitootmisele toome järgnevas tabelis andmeid vöieksporti kohta viimaseil aastail kuude ja poolaastate viisi:

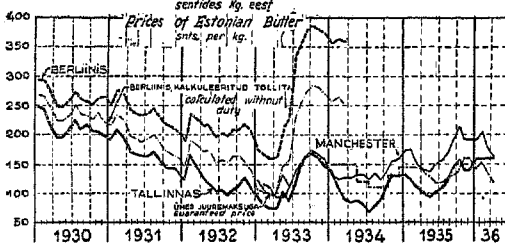
TAHTSAMAD HINNAD JA NOTEERINGUD. — PRICES AND QUOTATIONS.

English Nomenclature see No. 3.		25/V 31/V	11/V 17/V	% +-	Aprill		English Nomenclature see No. 3.		25/V 31/V	18/V 24/V	% +-	Aprill	
		1936	1936		1936	1935			1936	1936		1936	1935
SUURMÜÜGIHINNAD Tallinnas (börsikom. noteerin-gute järgi (kr. kv))													
Teravili, jahu ja kartul													
1. Rukia	12,50	12,25	+2,0	12,25	11,75			70. Searasv, sulatamata	90	85	+5,9	81	58
2. Nisu	19,50	19,00	+2,8	20,69	18,50			71. " sulatatud	120	100	-20,0	100	73
3. Oder, õlle	—	18,00	0	15,50	—			72. Loomarasv, sulatamata	55	55	0	52	50
4. " sõda	—	15,00	0	15,00	8,75			73. " sulatatud	65	65	0	65	60
5. Kaer, "	—	12,25	0	11,75	7,50			74. Heeringad	45	45	0	45	50
6. Rukkipjahu	14,43	14,43	0	14,60	14,35			75. Räämed, värsked	7	7	0	23	21
7. Rukkipüü	20,90	20,90	0	20,90	22,00			76. Kilud, värsked	—	25	0	30	23
8. Nisupüü (kõrgem sort)	43,50	43,50	0	43,50	31,33			77. Ristikehin	7,0	7,3	-4,1	7,5	—
9. Karulid, eksport	—	—	—	—	—			78. Aasahain	5,5	5,5	0	6,1	3,8
10. " piirituse	—	—	—	—	2,00			79. Põletispuud, kase (m³)	845	845	0	845	492
11. " vabriku	2,25	2,25	0	2,18	1,75			80. " männi	600	600	0	600	352
Piimasandused ja kunstvõi													
12. Juust sveitsi (kg)	1,18	1,25	-5,8	1,28	1,25			81. Petroleum (lt)	13	13	0	13	11
13. Margariin "	0,75	0,75	0	0,75	0,65			PÖLLUMAJANDUSSAADUSTE NOTEERINGUD.					
Koloniaalkaubad													
14. Suhkur	42,88	42,88	0	42,76	43,04			Rukis — (kr. kv.)					
15. Sool, Vene	2,50	2,50	0	2,50	2,50			82. Hamburg (La Plata)	7,75	7,91	-2,0	8,15	7,73
16. " Saksa	2,50	2,50	0	2,50	2,50			83. Chicago	7,61	7,82	-2,7	7,55	8,82
17. " Inglise	—	—	—	—	2,50			84. Winnipeg	5,89	5,99	-1,7	6,00	7,73
18. Riis, Burma II	45,00	45,00	0	45,00	45,00			Nisu — (kr. kv.)					
19. Tee, Or. Pek., Tselon (kg)	5,75	5,75	0	5,75	5,75			85. Hamburg (Manitoba I)	12,36	12,33	-3,7	13,34	14,07
20. Kohv, Rio, Santos jne.	4,68	4,68	0	4,68	4,75			86. Liverpool	11,13	12,69	-4,8	12,19	10,86
21. Heering, S. Matties (tunn)	38,50	38,50	0	38,50	35,00			87. Chicago	12,31	12,54	-1,8	13,09	13,50
22. " Matfus "	42,50	42,50	0	42,50	39,50			88. Winnipeg	9,91	10,15	-2,4	10,86	12,15
Ehitusmaterjal													
23. Telliskivid (1000 tk.)	—	43,00	0	43,00	35,00			Mais — (kr. kv.)					
24. Tsement (tunn)¹	6,45	6,45	0	6,45	6,63			89. Chicago	9,04	9,02	+0,2	8,37	12,34
25. Lubi	3,00	3,00	0	3,00	—			Piim lahtiselt Tallinn (snt, lt)					
26. Tsinkvalge (kg)	0,43	0,43	0	0,43	0,43			90. I v. piimakauplustele	10	10	0	10	—
27. Ooker "	0,21	0,21	0	0,21	0,22			91. I v. piimatööstustele	9	9	0	9	—
28. Värnits "	71,00	71,00	0	72,38	66,50			92. II v. piimakauplustele	9	9	0	9	—
Metallid													
29. Raud, sordi	14,00	14,00	0	14,00	14,00			93. II v. piimatööstustele	8	8	0	8	—
30. Teras, vedru	24,00	24,00	0	24,00	25,00			VÕL (snt, kg)					
31. Ingliseina	450,00	450,00	0	462,50	490,00			94. Tallinn	127	122	+4,1	118	100
32. Seatina	41,00	41,00	0	40,25	29,00			95. Kindlustatud hind	140	140	0	160	140
33. Vaskplekk, punane	157,50	157,50	0	157,50	162,50			Londonis.					
34. " valge	140,00	140,00	0	140,00	135,00			96. Taani	196	193	+1,6	185	175
35. Tsinkplekk	69,00	69,00	0	68,75	67,50			97. Eesti	—	—	—	—	—
Riie ja nahk													
36. Pauvillaneriie, bjas (mtr)	0,56	0,56	0	0,56	0,56			98. Läti	—	—	—	—	139
37. " mitkal	0,42	0,42	0	0,42	0,42			99. Leedu	—	—	—	—	139
38. Tallanahk, Eesti nah. (kg)	2,45	2,45	0	2,45	2,08			100. U-Meremaa	183	174	+5,2	155	139
39. " Am. nah. I s. "	2,50	2,50	0	2,50	2,38			Manchesteris.					
Kütteained, õlid jne.													
40. Kivisüsi, auru, Newcastle	2,60	2,60	0	2,60	2,55			101. Taani	200	193	+1,0	192	178
41. " sapa	2,75	2,75	0	2,75	2,75			102. Eesti	173	174	+2,3	180	141
42. Põlevkivi, I-a s.	0,80	0,80	0	0,80	0,85			103. Läti	178	178	-1,1	190	141
43. Turvas	0,83	0,83	0	0,83	0,83			104. Soome	188	188	0	172	166
44. Põlevkiviõli	4,60	4,60	0	4,60	5,26			105. Rootsi	188	188	0	173	163
45. Nafta, Ameerika ja Poola	10,25	10,25	0	10,25	10,00			Berliinis.					
46. Petroleum, Vene ja Am.	12,00	12,00	0	12,00	10,75			106. Saksa margivõi	356	356	0	358	373
47. Bens, Riigi Põlevkivi. (lt)	0,28	0,28	0	0,28	0,27			107. Peen meireivõi	348	348	0	343	364
48. " Kiviõli "Estolin" (lt)	0,29	0,29	0	0,29	0,28			108. Meireivõi	337	337	0	337	353
VAIKEMÜÜGIHINNAD Tallinnas (snt. kg.)													
49. Rukkipjahu	14,5	14,5	0	14,7	14,3			109. Kopenhaagenis. — Taani	150	143	+1,4	140	129
50. Sepikujahu	30,0	30,0	0	30,4	18,5			Peekon. (snt, kg)					
51. Manna	48	48	0	49	38			110. Tallinn 60 — 72 kg. I s.	75 ^{a)}	75 ^{a)}	0	63	53
52. Kartulijahu	28	28	0	28	25			111. " {55,5—59,5 " " }	70 ^{a)}	70 ^{a)}	0	63	47
53. Kartulid	4,7	4,7	0	4,4	3,4			112. " {72,5—75,0 " " }	66 ^{a)}	66 ^{a)}	0	59	43
54. Suhkur	44	44	0	44	44			Londonis (kõrgem not.)					
55. Sool	5	5	0	5	5			113. Taani	159	159	0	165	154
56. Piim, II valik	10	10	0	11	9			114. Eesti	143	143	0	147	145
57. Lanavõi	150	150	0	151	150			115. Läti	143	143	0	147	142
58. Kõõgvõi	130	130	0	130	130			116. Leedu	143	143	0	147	145
59. Koor, röösk (liiter)	108	108	0	108	100			117. Rootsi	150	150	0	154	149
60. " hapu	100	100	0	100	95			118. Iiri	162	162	0	171	168
61. Kanamunad (paar)	7	7	0	8	8			119. Poola	143	143	0	147	141
62. Sealiha, keeduliha	80	75	+8,7	65	46			Lina — Võru-Paisari.					
63. " praeliha	80	80	0	69	51			120. Ristina (R)	92	—	—	98	130
64. Loomaliha, supiliha	50	50	0	34	50			121. Hoffdreiband (HD)	89	—	—	87	121
65. " praeliha	80	80	0	60	65			122. Dreiband (D)	74	—	—	78	112
66. Vaskkaliha, esim. veer.	45	45	0	32	23			123. Ordin-dreiband (OD)	63	—	—	67	101
67. " tag.	55	55	0	40	35			124. L. ordin-dreib. (LOD)	52	—	—	56	90
68. Lambaliha, esim. veer.	55	55	0	59	38			125. Takuprakk (H)	40	—	—	44	78
69. " tag.	65	65	0	69	47			Mujal Eestis.					
								126. Ristina (R)	91	—	—	95	128
								127. Hoffdreiband (HD)	82	—	—	86	119
								128. Dreiband (D)	73	—	—	77	110
								129. Ordin-dreiband (OD)	62	—	—	66	99
								130. L. ordin-dreib. (LOD)	54	—	—	55	82
								131. Takuprakk (H)	39	—	—	43	76

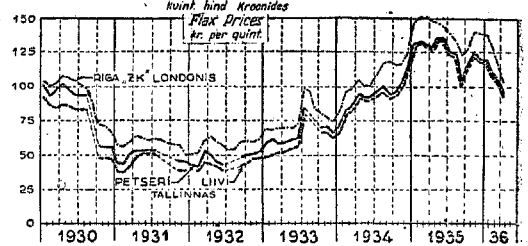
¹) fr. Rakvere; ²) 1./VI — 7./VI; ³) 25./V — 31./V; ⁴) ühisteedemaksuga; ⁵) 18./V — 24./V.

PÖLLUMAJANDUSSAADUSTE HINDADE LIIKUMINE.

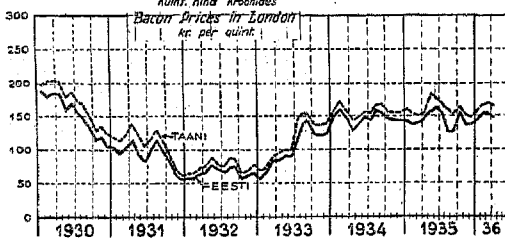
EESTI VÕI HINNAD

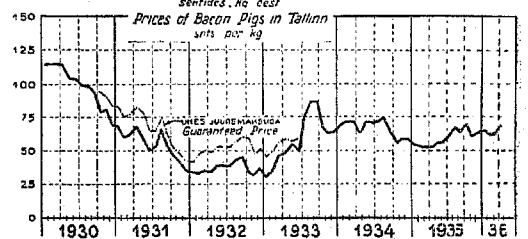
LINA HINNAD

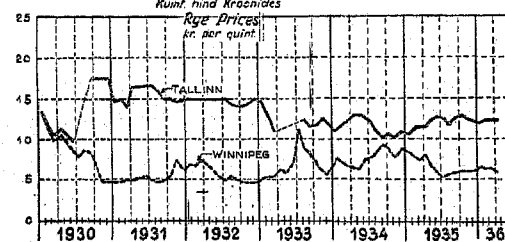
PEEKONI HINNAD LONDONIS

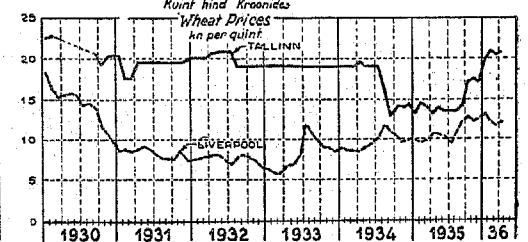
PEEKONISIGADE HINNAD TALLINNAS (I s)

RUKKI HINNAD

NISU HINNAD

VALUUTAHINNAD. EXCHANGE RATES.

	Tallinna börs				Londoni börs	
	100 \$, 100 £ jne. eest Eesti krooni				1 £ eest \$, Saksa mk. jne.	
	2. VI. 1936		28. V. 1936		2. VI 1936	26. V 1936
	Ost	Müük	Ost	Müük		
\$ (dollar)	361	370	363	371	4,0056	4,9806
£ (Inglise n.)	1811	1885	1811	1835		
Saksa riigimark	185,00	188,50	185,00	188,50	12,42	12,37
Soome mark . .	7,98	8,10	7,98	8,10	227,00 ¹⁾	227,00
Prantsuse fr. .	23,80	24,15	23,95	24,25	75,58	76,53
Belgia belga	61,15	62,30	61,45	62,45	29,555	29,487
Helveetsia fr.	116,90	118,65	117,45	118,95	15,467	15,417
Itaalia liir . .	—	29,50	—	29,50	63,37	63,37
Eesti kroon . .	—	—	—	—	18,25 ¹⁾	18,26
Rootsi kroon	63,40	64,80	63,40	64,80	19,392	19,392
Taani kroon	80,85	82,05	80,85	82,05	22,40	22,40
Norra kroon	90,95	92,15	90,95	92,15	10,902	10,902
Tšehhoslov. kr.	14,95	15,80	15,05	15,85	120,51 ¹⁾	120,12
Hollandi kulden	244,30	247,35	245,45	248,45	7,8975	7,3725
Läti lant . . .	—	118,30	—	118,30	15,25 ¹⁾	15,25
Cerv. rubla . .	—	—	—	—	25,38 ¹⁾	25,21
Austria šilling	68,60	70,00	68,60	70,00	26,43 ¹⁾	26,50
Ungari pengő	—	—	—	—	26,75 ¹⁾	26,75
Poola złott . .	68,00	69,15	68,35	69,35	26,62 ¹⁾	25,54
Leedu lant . .	60,75	62,40	60,80	62,30	29,62 ¹⁾	29,37
Danzigi kulden	68,00	69,15	68,35	69,35	—	—
Hispaan. pesëta	49,20	50,30	49,40	50,40	36,65	36,615

¹⁾ 30 V 1936

PÖLLUMAJANDUSLIK VALJAVEDU. EXPORTS OF AGRICULTURAL PRODUCTS

	Nädalas.		1936. a. 1. I kuni 31. V	1935. a. 1. I kuni 2. VI	1934. a. 1. I kuni 3. VI
	25. V- 31. V 1936	18. V- 24. V 1936			
VÕI (tonni)	167,2	184,4	2690,9	3083,7	2786,4
Butter (tons)					
Sellest:					
Saksa . . .	55,8	90,4	1280,8	1195,0	1172,4
Inglise . . .	101,9	88,0	1314,8	1677,2	1505,2
Belgiasse . .	—	—	—	39,7	12,1
Soome . . .	—	—	—	—	2,1
MUNAD					
(tuh. tk.) —					
Eggs (1000)	4275	1697	9509	12609	8154
Sellest:					
Inglise . . .	2583	684	4815	9908	6517
Saksa . . .	786	443	1699	1463	594
PEEKON					
(tonni) —					
Bacon (tons)	57,5	19,5	989,3	975,4	1274,3
LINA (tonni)					
Flax (tons)	70,5	247,5	5034,0	3826,6	2021,3
Sellest:					
Inglise . . .	—	30,6	2408,6	2736,5	1402,7
Belgiasse . .	—	—	908,9	70,3	101,4
Soome . . .	30,9	10,1	397,6	115,5	60,2
Saksa . . .	29,3	206,7	548,4	592,5	356,0
Prantsusse . .	—	—	612,7	10,3	60,5

Või väljavedu tn.

	1935/36	1934/35	1933/34	1932/33
Aprill	782	610	376	941
Mai	901	895	774	1287
Juuni	1 141	1 368	988	1 637
Juuli	1 489	1 281	1 797	1 950
August	1 389	1 481	1 146	1 444
September	1 251	1 049	1 160	1 490
I poolaasta	6 947	6 624	6 241	8 689
Oktoober	1 131	987	985	1 293
November	788	720	609	649
Detsember	588	518	390	474
Jaauar	553	495	429	353
Vebruar	385	440	409	342
Märts	460	453	431	304
II poolaasta	3 900	3 613	3 253	3 415
Kokku	10 847	10 237	9 494	12 104

Toodud tabelis on esitatud aastad kaheks pooleks ja nimelt — aprillist septembrini ja oktoobrist märtsini. Esimene poolaasta koosneb peamiselt kõrge võitoodanguga kuist, teine madala toodanguga kuist. Võtnud teise poolaasta võiekspordi arvud suhteliselt aasta-väljaveost, tuletame järgmised suhtarvud:

1935/36	35,95%	1933/34	34,26%
1934/35	35,29%	1932/33	28,21%

Neist arvudest nähtub, et või talveekspordi osa kogu väljaveost on tõusnud, kuid võrdlemisi tagasihoidlikul määral, kuna see oleneb peale hindade seisu suurel määral sötade tagavaradest ja piimakarjapidamise üldisest tumberkorraldusest, mida ei ole võimalik teostada ühe-kahe aastaga.

*

PEEKONITURG. — BACON MARKET.

Peekoniturul on seisund muutuseta. Eesiti peekoni kõrgema sordi noteering jäi püsima 80 š-le tsentner. Võrrelnud läinud aasta hindadega samal ajal on praegune hind 5 š võrra madalam. Nõudmine peekoni järele oli enne pühi elav, kuid kuna inglise peekoni pakkumine turul on praegu suurem kui läinud aastal samal ajal, jäi hoogne hinnatõus ära. Ühtlasi jäi muutmatuks ka peekonsigade noteering.

TAPALOOMADE JA LIHATURG. — CATTLE AND MEAT MARKET.

Veiselihahindades oli läinud nädalal väike langus, mis oli tingitud veiste era-

Või väljavedu Hollandist oli aprillis 10% võrra suurem kui möödunud aastal samal kuul. Käesoleva aasta esimesel kolmandikul tõusis võiekspord Hollandist 326 515 cwt-le l. a. sama aja 246 358 cwt vastu. Seega suurenes või väljavedu käesoleval aastal 33% võrra, võrreldes eelmise aastaga. Seevastu aga langes juustu väljavedu käesoleva aasta esimesel kolmandikul 333 031 cwt-le, olles 10% võrra väiksem möödunud aasta väljaveost.

Või sissevedu importmaisse näib liikuvat mitmes suunas. Kuna näit. või sissevedu Inglisse aprillis vähenes 3% võrra, suurenes või sissevedu Saksa 127 464 cwt-le möödunud aasta sama kuu 126 146 cwt vastu. Ka Šveits importis käesoleval aastal võid tunduvalt enam eelmisest aastast. Seevastu on aga Belgia võiimport enamvähem eelmise aasta tasemel.

Kuna kindlustatud võihinna tase langes mai teisel poolel 160 sendilt 140 sendile kg, nõrgenes ka siseturul võihinna tase. Nii maksumöödunud nädalal väikemüügil või snt.kg:

Tallinnas —	lauavõi 140—150 snt,	kõõgivõi 120—140 snt
Tartus	165—175 "	" 150 "
Pärnus	150—155 "	" 115—125 "
Valgas	170—175 "	" 138—150 "
Rakveres	160 "	" 140 "
Narvas	160—165 "	" 125—140 "

Toodud andmeist nähtub, et võihinna tase siseturul ei ole kahanenud vastavalt eksportvõihinna liikumisele, mistõttu võihind siseturul arvatavasti alaneb veelgi.

Möödunud nädalal väljaveetud võikogusest läks Inglisse 1 712 tünni ja Saksa 255 tünni.

Peekonsigade noteeringud olid teisel veerandil tunduvalt kõrgemad kui esimesel ja ka kõrgemad kui läinud aastal. Võrreldes läinud aasta mai-juuni keskmise hinnaga osutub praegune hind ligi 30% kõrgemaks.

Möödunud nädalal tapeti eksporttapamajades 1239 siga 1064 sea vastu eelmisel nädalal. Elusalt saadeti möödunud nädalal NSVL-u 1042 siga. Kogusummas on täidevõetud seega 56% lepingust, kuna on saadetud 3170 siga.

kordselt suurearvulisest kokkutoomisest pühadeks, mistõttu see noteeringus ei toonud

esile muudatust. Peale sealihha alumisepiiri tõusu 1 snt võrra jäid lihahinnad endisiks.

Nii maksus rammusate pullide liha 45—51 s, keskmisil 43—48 s ja lahjadel 40—45 s kg. Rammusate pullide (elusk. alla 400 kg) ja mullikate liha maksus 45—47, keskmisil 43—45 s ja lahjadel 40—43 snt kg. Need ühtlased hinnad on tingitud mõlemate liikide ekspordist Soome.

Veiste ja härgade liha maksus rammusail 40—50 s, keskmisil 35—40 s ja lahjadel 32—35 snt kg. Eluskaalu alusel mtüies oleks veiselihha kg hinnaks rammusail 27—30 s, keskmisil 23—28 s ja lahjadel 19—26 s, kusjuures pullide ja mullikate elus kg alammäära hinnaks on 26 s.

Vasikalihahinnad püsisid 35—60 s. piires, eluskaaluga 34—41 s kg.

Lambalihahinnad püsisid 45—60

snt piires, eluskaaluga keskmiselt 38 s kg. Eksportlambaliha hind oli 100—105 s, eluskaaluga 41—46 s kg.

Sealihahind püsis 66—70 snt piires, eluskaaluga vähemalt 50 s.

Eeloleval nädalal ei ole oodata hindade langust.

Lihahinnad teiste hinnade turgudel (snt kg).

	Sealiha	loomaliha	vasikalihha	lambaliha
Narva	68	40—50	45	50
Tartu	58—66	25—42	25—40	40—58
Pärnu	60—65	30—40	35—48	40—45
Valga	56—60	30—35	25—35	30—35

Nahkade hinnad.

Vasikanahad, toorelt 70 senti, soolatult 80 senti. Vasikanahad Kr. 1.20—1.30 kilo-kaalus üle 3,5 kg, ehk 4—4 kr. 50 s tk. Lambanahad keskmiselt Kr. 2.50 tk. Hobusenahad 7—15 kr. ühes laka ja sabaga.

KANAMUNATURG. — EGG MARKET.

Kanamunaturul kujunes pakkumine sesoonselt suureks, mille tagajärjel kanamunade hinnad välisturgudel möödunud nädalal pisut lõdvenesid. Vastavalt hindade liikumisele noteeriti meie eksportmunade hinnaks kr. 0.36 kg ehk ühes riikliku juurdemaksuga kr. 0.45 kg franko kogumispunkt. Vastavalt sellele maksavad eksportörid tootjale vähemalt:

50 gr raskusist munadest	22,5	snt kümme	ehk	4,5	snt paar
55 " " "	24,5	"	4,9	"	"
60 " " "	27,0	"	5,4	"	"

PIIMATURG. — MILK MARKET.

Piimahindade noteerimiskomisjon noteeris 2. juunil s. a. piima eest järgmisi hindu: I valiku rööskpiim müügil piimakauplustele 10 senti, müügil piimatööstustele 9 senti liiter. II valiku rööskpiim müügil piimakauplustele 9 senti ja müügil piimatööstustele 8 senti liiter.

Enne pihi jäid piimahinnad püsima. Kui peaks nüüd kuumemaid ilmu tulema, mis tõstaksid teatavasti piima tarvitust, siis jääks ka peale pihi piima müügilisesaatmine ja tarvitus tasakaalu ega oleks hinna-

Siseturumunade hinnaks noteeriti alla 50 gr raskusil munadel 21 snt kümme ja üle 50 gr raskusil 26 snt kümme. Turutendentsi hinnati vaiksena. Siseturul maksusid kanamunad väikemüügil snt paar: Tallinnas 6—10 snt, Tartus 6—8 snt, Pärnus 6—8 snt, Valgas 7—9 snt, Rakveres 7 snt, Narvas 6—8 snt ja Võrus 7 snt paar. Seega jäid kanamunade hinnad siseturul püsima eelmise nädala tasemele.

muutust karta. Praegu makstakse peagu üle linna II valiku piima eest kauplustes 9 senti liitrist.

Väikemüügil maksus piim piimakauplustes möödunud nädalal senti liiter:

	1. valik	2. valik	3. valik	4. valik
	pudelites lahtiselt pudelites lahtiselt			
Tallinn	13	11—12	11—12	10—11
Tartu	13—14	11	—	9—10
Narva	11—12	8—9	—	6—7
Pärnu	—	10	—	9
Rakvere	—	10	—	8
Võru	—	—	—	9—10
Haapsalu	12	—	10	8

TERAVILJATURG. — GRAIN MARKET.

Kanada intensiivne nisupakkumine jätkus möödunud nädalal, mille tagajärjel nõrgenesid hinnad Euroopa sisseveoturgudel.

P.-Ameerika turgudel oli hindade langus tunduvalt väiksem Euroopa omist, olles mõjutatud peamiselt soodsaist ilmastikutega-

teist tähtsamais nisukasvatustehnikas. Väljavaated headele saakidele Kanadas, P.-Am. Ühendriikides, lõunapoolkera nisutootjais mais ja Euroopa eksportmais on muutunud ostjad ettevaatlikkeks ja need on asunud ootavale seisukohale edaspidiste saakide kujunemises, mille tagajärjel praegune nõudmine nisu järele on õige tagasihoidlik ja piirdub vaid lühiaegsete tagavarade muretsemisega. Maisiturg püsis kogu käesoleva aasta stabiilsena, ja möödunud nädalal näitasid linnased väikest tõusu.

Nisuhinnad langesid k. a. esimese 5 kuu jooksul väikeste kõikumistega peagu pidevalt ja saavutasid pühade-eelsesel nädalal ma-

dalaima taseme. Nii on praegune Winnipeg ja Liverpooli hind madalam k. a. jaanuari keskmisest 16%, Hamburgis 14% ja Chicagos 9%. Ka rukkihind langes, kuid see on märksa väiksem nisu omast ja moodustab Winnipegis 10%, Hamburgis 5% ja Chicagos 4%. Vastandina nisu- ja rukkihindade langusele esineb maisi juures tõusutendents ja praegune hind Chicagos ületab 4% võrra jaanuari keskmise. Üldiselt on ka praegused hinnad madalamad aasta tagasi olevast tasemest peale Hamburgi, kus rukis on kallinenud 2%, ja Liverpooli, kus nisu-hind on kõrgem 4%.

LINATURG. — FLAX MARKET.

Linakaubanduse suvevaheaja saabuses Börsikomitee juures töötav linahindade noteerimiskomisjon otsustas linahindu noteerida edaspidi ainult kord kuus, iga kuu viimase reedel.

Petseris 2. juunil peetud kuulaadal toodi turule ja müüdi ca 30 000 kg lina hinnaga 95—98 senti kg-It Petseri R-sordi alusel.

Peale selle toodi suurel hulgal linaseemet turule. Head külvilinaseemet pakuti

müüa hinnaga 16—19 senti kg, mis on kindlaks tunnuseks, et taludes on külviseemet külluses ja sellest puudust ei tule.

Linakülvidega tehakse alles algust. Ilmad on praegu külvide jaoks väga soodsad.

29. mail k. a. peetud linahinna noteerimiskomisjoni istungil noteeris komisjon lina-koostuhinnad samad, mis kolme nädala eest, s. o. 8. mail.

KARTULITURG. — POTATO MARKET.

Kartulite väljavedu võib arvata mais umbes 23 000 kv, mis on veidi väiksem 1935. a. mai väljaveost.

Mai teisel poolel saadeti väiksemal määral kartuleid Rootsi, kuna Inglises nõudmist ei olnud.

Mai keskpaiku kogunes rohkesti meie purjekaid kartulitega Stokholmi, mis suudeti realiseerida mai lõpuks. Nüüd, kus purjekatelt müük lõppes, saadeti juba läinud laupäeval 1000 kv. Tallinnast kartuleid Stokholmi ja käesoleval nädalal läheb veel mõnituhat kvintaali.

Maalt praegu ekspordiks kartuleid ei osteta, sest Tallinnas ladudes on veel rohkesti kartuleid tagavaraks, mis juba mai alul ostetud.

Võib loota, et ladudesolevaid tagavaru suudetakse siiski realiseerida, sest Rootsi tarvitus vana kartuli järele kestab vähemalt kuni jaanipäevani. Varematega aastatel on vahel müüdud ka veel juulis.

Inglisse vaevalt läheb korda enam kartuleid saata, sest sinna on kogunenud suured tagavarad Hollandist, Poolast ja teistest riikidest.

KALATURG. — FISH MARKET.

Möödunud nädalal valitses siseturu-kalakaubanduses kui ka värskekala väljaveos endiselt elav tegevus.

Rahuldav kalasaak, eriti aga nädala viimaseil päevil, tunduvalt suurenev Pärnu lahe ja Muhu väina kohatoodang ei rahuldanud mitte üksi pühade-eelseid siseturumõudeid,

vaid võimaldas ka vedada välja koha, peamiselt Rootsi, ca 24 000 kg.

Kuna suurem osa koha (17 000 kg) laaditi laevadele pühade laupäeval ning jõuab Rootsi müügile alles peale pühi, ajal, mil värskekala turustamiseks on kõige ebasoodsamaid väljavaateid, maksid eksportörid, ar-

vestades kohahinna langust Rootsisis, viimastel päevil koha kg-st ainult 30 s, kuna hiljuti põisis kohahind rannikul 70—80 s kg ja läinud nädala algul maksti veel 50 s kg-st.

Ka haugide väljavedu arenes soodsalt Prantsusse avanenud väljaveovõimaluste tõttu. Hauge veeti välja 15 500 kg, sellest Prantsusse 7 500 kg, Inglisse 4 000 kg, Rootsi — elushaude 3 000 kg, ülejäänud osa teisisse maisse. Suurenenud nõudmine mõjus hinnatõusule. Nädala algul maksti rannikul haugist 30 s kg, nädala lõpupoole juba 40—50 s kg. Angerjaid veeti välja ainult ca 2000 kg. Saksa eksportöörid on ootaval seisukohal, sest välismaal ei ole angerjahind veel kujunenud kindlaks. Saksas, kui suuremas angerjatarvitajas maas, hakkavad 1. juunist kehtima kõrged sisseveotollid. (endise 10 pf asemel 60 pf. kg-st), mistõttu sissevedu jääb esialgselt seisma senini, kui jätkub varemssisseveetud tagavarust.

Latikaid veeti välja ca 11 000 kg peamiselt Soome.

Teisi kalasorte läks välja õige vähe. Poola ei läinud lihtki saadetist.

Siseturg. Värskekala järele oli pakumaine ja nõudmine elav. Eriti rohkesti oli müügil koha, angerjat, ahvenat ja latikat. Koha maksus I valik 60—65 s kg, II valik (väikesed) 50 s kg. Angerjas, keskmised 160 s kg, väikesed 120—140 s kg, ahven 15—25 s

kg, latikas 25—35 s kg, linaskid 50 s kg. Hauge müügil ainult II valik — 35—50 s kg. Teiste kalasortide hinnad endised. Lõhe ja üherust müügil vähe.

Soolakalaturul valitses vaikne tegevus, ainult nõudmine välisheeringate järele suurenes.

Suitsukalaturg. Kalakauba rohkuse tõttu arenes suitsukalakaubandus õige intensiivselt. Eriti rohkesti kaubitseti suitsuräime, -kilu ja -angerjatega. Suitsuräim maksus 8—10 s kümme tk., kilu 5—6 s kümme tk., angerjas, väikesed 180—200 s kg, suitsulõhi 7 kr. — 10 kr. kg, ahven 60 s kg, vimb 50—60 s kg, siig 100—150 s kg.

Räimeturg. Läinud nädalal suurenes räimetoodang Tallinna lahe rannikvetes. Tallinna kalasadamaga kaudu tuli sisse päevas keskmiselt 8000 kg koormatega (Kakumäelt j. m.) ja veoautodega 4000—7000 kg, mistõttu päevane läbimüük oli 12—15 tuh. kg. Kalasadamas maksid ülesostjad räimist 3—5 s kg, turul müüdi neid 5—7 s kg. Pühade reedel suurenenud nõudmise tõttu tõusid räimehinnad 10—15 s kg. Vaatamata kõrgele hinnale müüdi kaup läbi. Laupäeval langesid hinnad taas. Tallinna lahe räimi müüdi 10—12 s kg ja kaugemalt toodud räimi 8—10 s kg. Kiludest küsiti ja maksti 18 s kg, lestadest 25—35 s kg, turskadest 20—30 s kg.

VÄLISMAA MAJANDUSTEATMEID

UUDISEID LÄTI MAJANDUSPOLIITIKA JA SEADUSANDLUSE ALALT.

ECONOMIC POLICY AND LAWS IN LATVIA.

Läti Rügiteatajas („Valdibas Vestnesis“) 28. V 1936. a. nr. 119 avaldati ja jõustusid ministrite-kabineti poolt 26. V s. a. vastu võetud krediitseaduse 3 jao 1 osa muudatused. P. 16 ettenähtud pangatähtede emissiooni ainuõigus jääb ka edaspidi Läti Pangale, kuid katte suhtes määratakse järgmist:

„1. Kui pangatähtede emissioon ei ületa 100 milj. Ls, peab olema kaetud vähemalt 30% kullaga või kindla ja stabiilse välisvaluutaga ja muu osa kindlate lühiaegsete vekslitega.

2. 100 milj. Ls ületavast emissioonist peab olema kaetud 50% kullaga või kindla ja stabiilse välisvaluutaga ja muu osa kindlate lühiaegsete vekslitega.“

Senini pangatähtede emissioonil kuni 100 milj. Ls pidi olema kaetud vähemalt 50% kullaga või kindla ja stabiilse välisvaluutaga ja muu osa kindlate lühiaegsete vekslitega. Emissiooni juures 100—150 milj. pidi olema kaetud kullaga või välisvaluutaga 75% ja muu osa välismaiste frattidega. Emissiooni juures 150 milj. Ls pidiid panga-

tähed olema kaetud täiel määral kullaga või kindla ja stabiilse välisvaluutaga.

Rahakatte vähendamise puhul tähendas läti rahaminister kõneldes nii tegelikult tähelepandavast kui ka eelmisis määрусis ettenähtud kõrgest pangatähtede kullakattest, et „kulla liigsed tagavarad ei ole kahjulikud, kuid nad lihitavad käibest välja suuri summasid, milliseid võiks tarbekorral rakendada otstarbekalt meie õitsvalelõövas põllumajanduses, kaubanduses ja tööstuses ja millised võisid tuua nõnda tõhusat kasu kogu majandusele.“ Edasi tähendas rahaminister lähtudes nimetatud ja muist kaalutusist, et käesolev moment rahakatte muutmiseks on valitud seepärast, et maa majanduslik olukord on stabiliseerunud ja et „meie ei või mõelda vaid tänapäevale ega rahulduda käesoleva aja hea olukorraga ega saavutusiga.“

Seoses pangatähtede kullakatte vähendamisega tuleb nimetada, et Lätis ei osutu pangatähed metallvahetusraha kõrval ainsaks rahaks. Nende hulka kuuluvad samuti riigikassatähed. Seadusega 24. XI 1924. a. määrati kindlaks, et käibesolevad riigikassatähed,

millede eest riik vastutab kogu oma varandusega ja mis peavad olema kaetud vähemalt 25% määral Läti Panga juures deponeeritud riigi kullafondiga, ei või ületada 48 milj. Ls. Kogu käibesolevate riigikassatähtede summa suurenes viimaseil aastail märksa enam kui käibesoleva Läti Panga pangatähtede ja metallvahetusraha summa.

Raha käive milj. Ls. (vastava aasta või kuu lõpul):

	1933	1934	1935	III/1935	III/1936
Lätipanga pangatähed	34,0	33,8	36,9	39,3	39,0
Riigikassatähed	34,3	33,7	42,4	44,4	44,7
Metallvahetusraha	28,7	29,1	29,7	29,8	30,4
Kokku	97,0	101,6	109,0	113,5	114,1

Nagu nähtub, ulatus käibesolevate riigikassatähtede üldsumma peagu seadusega ettenähtud maksimaalse normini. See tähendab, et edaspidi rahakäibe suurendamine peab toimuma Läti Panga tähtede emissiooni arvel, eriti kui arvestada asjaolu, et metallraha nagoonii juba suure käibe (4—5 korda enam kui Eestis ja Leedus) veelgi suurendamine on vaevalt mõeldav.

INFORMATSIOONI OSA

EESTI PANGA NÄDALAARUANNE.

Eesti Pank (Bank of Estonia) — Weekly Return,

AKTIVA

23. mail 1936. a.

PASSIVA

<p>1. Kattevara: — <i>Reserve:</i></p> <p style="padding-left: 20px;">kuld: rahas ja kangides 34 132 457,31</p> <p style="padding-left: 20px;">välisraha 3 159 220,57</p> <p>2. vahetusraha — <i>Subsidiary Cots.</i> 1 489 263,50</p> <p>3. Sisevekslid: — <i>Home Bills:</i></p> <p style="padding-left: 20px;">kaubavekslid 8 609 977,79</p> <p style="padding-left: 20px;">põllumajandusl. 1 598 766,69</p> <p style="padding-left: 20px;">metatõstusl. 72 971,97</p> <p>4. Laenud: — <i>Loans and Advances:</i></p> <p style="padding-left: 20px;">valitsusele 10 281 716,45</p> <p style="padding-left: 20px;">teistele *) 7 254 669,45</p> <p>5. Kinnis- ja vallasvara — <i>Immovable Property and Equipment</i> 2 983 552,—</p> <p>6. Muud aktiivid — <i>Other Assets</i> 16 428 800,88</p> <hr style="border: 1px solid black;"/> <p style="text-align: right;">75 729 680,66</p>	<p>1. Põhikapital — <i>Capital</i> 5 000 000,—</p> <p>2. Tagavarakapital — <i>Reserve Fund</i> 704 876,51</p> <p>3. Jooksvad kohustused: — <i>Current Liabilities:</i></p> <p style="padding-left: 20px;">a) pangatähed liikvel 41 854 493,—</p> <p style="padding-left: 20px;">b) jooksvad arved:</p> <p style="padding-left: 40px;">valitsuse 11 743 822,29</p> <p style="padding-left: 40px;">pankade 7 999 346,84</p> <p style="padding-left: 40px;">teised 2 982 872,15</p> <p>4. Muud passiivid — <i>Other Liabilities</i> 22 726 041,28</p> <p style="text-align: right;">5 444 269,87</p> <hr style="border: 1px solid black;"/> <p style="text-align: right;">75 729 680,66</p>
---	---

Kattevara vahakord jooksvate kohustustega: } 57,74%
Proportion of Reserve to Current Liabilities: }

*) Selles summas Vab. Val. poolt garanteeritud laene Kr. 1 659 609,85
Includes Ukr. 1 659 609,85 guaranteed by the Government.

JUHATUS.

VÄLISMINISTEERIUMI VÄLISKAUBANDUSE OSAKONNA TEATED

LEEDU.

Leedu majandus. — *Economic Conditions in Lithuania.*

Leedu majanduselus on märgata tänavu teatavat stabiliseerumist, mõnel alal isegi paranemist. Paranemise tunnused avaldusid kõigepealt põllumajanduses. Põllumeeste tulude suurenemine tõstis maa ostujõudu, mis elustas kaubandust ja tööstust. Elavnemise iseloom on vilja- ja linasaakidest ning põllumajandussaaduste hindadest ja realiseerimisvõimalusist tuleval sügisel.

Praegu areneb Leedus eriti piimandus, kus toodangu tõusu märgitakse 10—15%. Loomapidamise alal kasvatatakse rohkem lehma, viimasel ajal on märgata muutust ka hobuste arvus ja kvaliteedis. Sigade kasvatus on 1934/35. a. tasemel.

Põllumajandus. Kevade hilines ja mai algul alustati külvi. Mõnes rajoonis (Telšiai, Tauragė, Kretinga ja Klaipėda) on tunda puudust seemnekaarte, kaunvilja ja ristikkehinaseemnete järele. Külvipindalades ei ole näha ette suuremaid muudatusi. Ainult linakülvipindalad tõusevad 10—20%.

Riknenud taliviljade pindalad on suuremad kui läinud aastal, rukkil arvatakse 5—20%, nisul — 10%, ristikkehinale — 10—25%.

Viljaülejäädid olid mai algul väiksemad kui läinud aastal samal ajal. Rukki ülejäätke arvatakse umbes 9 000 tn-le (läinud aastal 12 000 tn), nisu — 8000 tn (13 000 tn), kaera- ja odräülejäädid on õige väikesed (umbes 2—3 tuh. tn), kartuliülejäätke on kaks korda väiksem kui läinud aastal. Pisu suuremad ülejäädid on: linaseemneil — 1 900 tn (600 tn) ja linakiul — 4 700 tn (1 900 tn).

Kaubandus. Kuna maaelanike ostujõud suurenes, ei kitsenenud sisekaubandus enam tänavu esimesel veerandil. Mõnel alal on märgata suuremat elavust, näit. manufaktuurkaubanduses. Samuti elav on kaubandus ehitusmaterjalide alal.

Aprillini oli linaeksport kaunis elav, kuid nõrgenes linahindade langemisega. Võrrelnud läinud aastaga vähenes vikkide ja linaseemnete kaubandus, kusjuures linaseemnete müük jäi veerandi lõpul seisma. Peale hin-

dade tõusu aasta algul on ristikkehinaseemned peagu kõik realiseeritud. Märtsis ja aprillis oli suurem nõudmine hobuste järele, eriti Läti piiriäärseis rajoones elavnes hobuste müük.

Tööstuses töötatakse rohkem kui läinud aastal samal ajal, kusjuures toodang tõusis ca 5—10% võrra. Erandi moodustavad tuletikuvabrikud, kus töötatakse 3—4 päeva nädalas, ja viimasel ajal tuletikkude suure tagavara tõttu seisab töö neis ajutiselt. Suuremat toodangut ei ole märgata ka seebitööstuses. Tunduvalt suurem toodang on tekstiilvabrikuis, millised töötavad üle normi 2 ja 3 vahetusega. Saeveskid töötavad paremini kui läinud aastal, peagu kõik normaalselt. Samuti on rohkem tööd ka mööblivabrikuil. Linavabrikud olid tööga koormatud üle, töötades 2—3 vahetusega.

Aktsiisi alla kuuluvaist kaupadest, võrreldes läinud aasta esimese veerandiga, on lastud vähem turule ainult paberrossikesti (16%) ja teed (5%), teisi kaupu rohkem: tubakat — 7%, piiritusviina — 14%, piiritust — 43%, marjaviina — 33%, õlut — 40%. Võrreldes aga 1934. a. esimese veerandiga on tänavune aktsiisi alla kuuluvate kaupade läbimüük väiksem.

Uusi tööstusettevõtteid asutati tänavu jaanuarist aprillini 8, kuhu investeeriti 330 000 litti. Läinud aastal samal ajal asutati uusi tööstusettevõtteid samuti 8, kuid investeeritud kapital ulatus vaid 330 000 litini. Tänavu asutatud tööstusettevõtteist on: I piiritusvabrik 250 000 lit. kapitaliga, 1 piirituse dehydr. vabrik — 250 000 lit., 2 meiereid — 200 000 lit., 1 tekstiilvabrik — 100 000 lit., 2 jahuveskit ja saeveski — 30 000 lit.

Protestitud vekslite summa moodustab jaanuarist märtsini iga kuu umbes 1,5 milj. litti ja on väiksem vastavaist kuist läinud aastal: jaanuaris — 31%, veebruaris 25% ja märtsis 43%. Protestitud vekslite summa ei olnud viimase kümne aasta jook-

sul nii väike. Kõige vähem oli protestitud vekseid 1928. a., kuid ka siis tõusis nende summa iga kuu üle 2 milj. liti. Üldse protestiti tänavu kolme kuu jooksul 21,3 tuh. veksiit 4,67 milj. liti väärtuses.

Jaanuarist aprillini jäi pankrotti 8 firmat (läänud aastal 9) 670 000 litise võlasummaga (läänud aastal 450 000 lit.) millest langeb välisfirmadele 180 000 litti. Suurimaist firmadest on 1 põllutöömashinate äri 270 000 litise võlasummaga, mis sattus raskussisse juba mõned aastad tagasi. Teised pankrottijäänud firmad osituvad järgmiselt: raadio- ja fotoäri — 120 000 lit. võlga, betoonitööstus — 100 000 lit., nahakauplus —

50 000 lit., mänguasjade kauplus — 50 000 lit., koloniaalkauplus — 30 000 lit. ja rauakauplus — 20 000 lit. võlga.

Nii vallas- kui ka kinnisvara oksjone oli tänavu esimesel veerandil vähem kui läinud aastal samal ajal. Vallasvaraoksjone oli 612 (läänud aastal — 781), kinnisvaraoksjone — 514 (610). Oksjonile läinud vallasvara võlgade summa oli tänavu 1 milj. litti läinud aasta 730 tuh. liti vastu, kinnisvara võlgade summa moodustas umbes 2,75 milj. litti läinud aasta 3,27 milj. liti vastu. Oksjonil müüdid vallasvara kattis võlgadest 16% (läänud aastal 20 %), kinnisvara — 85% (läänud aastal 78%).

P.-AM. ÜHENDRIIGID. P.-Am. Ühendriikide karjakasvatuse seisund.

Cattle Rearing in U. S. A.

P.-Am. Ühendriikides karjakasvatuse kohta avaldatud andmed näitavad, et seal ei ole veel kaugeltki suudetud jõuda tagasi tasapinnale enne 1934. a., vaid et praegugi annavad end veel tunda 1934. a. halvad söödaringimused.

Vastavalt eeltoodud olukorrale kujunes viimasel aastal ka karjakasvatussaaduste osa P.-Am. Ühendriikide väliskaubanduses.

Loomade arv 1. jaan. milj.

	1934	1935	1936
Veised	74	68,5	68,2
Sead	58	39	42
Lambad	53	52	51

Väljavedu milj. lbs.

	1920	1934	1935
Pekk	821	83	61
rasv	631	431	86

Sissevedu

	1934	1935
veised (tükk)	66 000	377 000
liha igat sorti (milj. lbs.)	91	342

SAKSA.

Kalahinnad Berliinis. — Fish Prices in Berlin.

Hinnad RM per 50 kg.

	8. mail		15. mail.		22. mail.	
	elus	elutu	elus	elutu	elus	elutu
Angerjas:						
väiks	—	—	75—80	40—60	80	55—65
keskm.	100—110	90	95—105	75—80	90—110	90
suur.	120	—	105—110	90—100	110—115	90—95
Haug:						
väiks	30	50—55	75—85	50—60	85	60
keskm.	60	30—45	50—60	40—45	60—70	20—40
suur.	40	80—85	40—50	30—35	40	20—30
Koha:						
väiks.	—	80—90	—	65—80	—	65—80
keskm.	—	80—90	—	65—75	—	60—80
suur.	—	75	—	60—70	—	65
Linask:						
väiks	60—65	—	60—65	—	—	30—35
keskm.	—	—	—	—	—	—
suur.	—	—	90	60	80—90	—
sortimata	90—110	40—60	90—100	40—60	90—100	40—60
Lõhi:	150	—	—	puudub	—	puudub
Suitsukilu:	—	40—45	—	30—35	—	30—35

SOOME.**Aknaklaasitooli tõstmise kavatsusi Soomes.***Proposal for Raising Custom Duty on Window-Glass in Finland.*

Soome lehtede teatel esitas kaks klaasi-vabrikut, nimelt „Suomen Lasitehdas Oy“ ja „Lahden Lasitehdas Oy.“ valitsuse nõukogule märgukirja, milles nõutakse tollinimes-tikus § 795 a), b) ja c) all ettenähtud akna-klaasitooli tõstmist neljakordseks. Nõud-

mist põhjendatakse sellega, et viimasel ajal müüdivat Soomes välismaist aknaklaasi dumpinghindadega, mis langetavat oma maa klaasi hindu. Kuna § 795 tolli tähistati, on valitsusel õigus tõsta seda neljakord-seks.

Kalahinnad Helsingis. — Fish Prices in Helsinki.

Hind SMk. per kg.				8./V	15./V	22./V	
	8./V	15./V	22./V				
Ahven	1.50—4.—	1.—2.—	1.—2.—	Latik	2.50—5.—	3.—5.—	3.—6.—
Haug	3.—6.—	4.—6.—	4.—7.—	Siig	7.—11.—	5.—10.—	5.—8.—
				Koha	8.—10.—	6.—8.—	7.—9.—

Soome—P.-Am. Ühendriikide kaubandusleping.*Finnish—U. S. A. Trade Agreement.*

18. V s. a. kirjutati alla Washingtonis uus kaubandusleping P.-Am. Ühendriikide ja Soome vahel, millega lepinguosalised lu-

bavad üksteisele täielikku enamsoodustust ja mitmeid vastastikuseid tollisoodustusi.

ROOTSI.**Põllutöölise puudus Rootsis.***Shortage of Agricultural Workers in Sweden.*

Mitmel pool Rootsis tuntakse puudust põl-lutöölisist. Selle kõrvaldamiseks on võetud tarvitusele abinõusid, et juhtida vabadele

kohtadele omal maal leiduvat vaba töö-jõudu, mõnele kohale on lubatud aga pal-gata ka põllutöölisi Soomest.

Kalahinnad Stokholmis. — Fish Prices in Stockholm.

Hind RKr. per kg.				6./V	18./V	20./V	
	6./V	18./V	20./V				
Ahvenad	0.60	0.30	0.40	Forellid	1.90	1.75	—
Angerjad	2.50	2.50	2.50	Kohad	1.10	0.80—1.—	1.—
Haugid	1.—	0.60—0.85	0.75	Lõhed	2.75	3.—3.50	3.—
				Latikad	0.60	0.50—0.60	0.50